

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

KERTÉSZETTUDOMÁNYI

DOKTORI ISKOLÁJA

meghívja Önt

KOHUT ILDIKÓ

**Balkonládákban és zöldtetőn nevelt hagymás-gumós dísznövények
morfológiai és fenológiai értékelése**

című PhD doktori értekezésének

2007. november 19-én du. 14.00 órakor

tartandó nyilvános vitájára.

Témavezető: Gerzson László, PhD

Helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem,

1118 Bp., Villányi út 35-43. „K” épület III. em., KLUBTEREM

A Bíráló Bizottság összetétele:

Elnöke: Rimóczi Imre, DSc

Tagjai:

Bernáth Jenő, DSc

Nagy József, PhD

Kiss Istvánné, CSc

Fári Miklós, DSc

Opponensek:

Bényeiné Himmer Márta, CSc

Lévai Péter, PhD

Titkár: Nagy József, PhD

Az értekezés megtekinthető

a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Entz Ferenc Könyvtárában és Levéltárban

(Budapest, XI., Villányi út 35-43. K. ép. I. em.),

elektronikus változata a <http://phd.lib.uni-corvinus.hu/233/>

címen

*A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet
és írásban előzetesen is észrevételt tehet*

Dr. Papp János sk
egyetemi tanár
Doktori Iskola Vezetője

Balkonládákban és zárttetőn nevelt hagymás-gumós dísznövények morfológiai és fenológiai értékelése

Kohut Ildikó

A hagymás-gumós dísznövények az évelőkön belül sokoldalúan felhasználható, népszerű csoportot alkotnak. A katalógusok, árudák számtalan képviselőjüket kínálják a kerttulajdonosoknak. Arról azonban kevés információt tudunk, mely alkalmazási mód felel meg leginkább a növény igényeinek, vagy milyen változással jár a több évig tartó, felszedés nélküli nevelés.

2004 és 2006 között végzett kutatásaim a balkonládában és Magyarországon még újszerűnek számító zárttetőn ültetett kilenc hagymás-gumós növényfaj (*Allium moly*, *Allium sphaerocephalon*, *Anemone coronaria* De Caen fajtacsoport, *Crocus sativus*, *Ixiolirion tataricum*, *Muscari armeniacum*, *Narcissus tazetta* 'Minnow', *Tulipa bakeri* 'Lilac Wonder' és *Tulipa tarda*) alkalmazási lehetőségeire adnak választ. A három felhasználási területen a növényfajok morfológiáját és fenológáját hasonlítottam össze, leírtam a *Crocus sativus* húzógyökerének fejlődését és matematikailag kifejeztem a hagymás-gumós dísznövények díszítőértékét, meghatároztam a kihajtáshoz szükséges effektív hőmérsékleti összeget.

A balkonládában nevelés körülményeinek az *Allium molyt*, a *Crocus sativust* és az *Ixiolirion tataricumot* kivéve valamennyi növény eleget tett, bár kis mértékű virágzás intenzitás csökkenést tapasztaltam.

A zárttetőre ültetett növények esetében is hasonló megállapítás tehető, azaz az első évben jellemző volt a gazdag virágzás, majd a harmadik évre a *Muscari armeniacumon* és a *Tulipa tardan* kívül valamennyi növényfaj egyre kisebb százalékban hajtott ki, amely a termőréteg vastagság és a léghőmérséklet következménye.

A kísérleti növényfajok felszedés nélkül, hosszú távon a szabadföldi kiültetés feltételeinek tettek eleget. Kis mértékben csökkent a kihajtott egyedek száma; illetve a *Muscari armeniacum* és a *Tulipa tarda* ezen alkalmazási módban is kevesebb virágot fejlesztett a harmadik évben, mint az ültetést követő első virágzásokor.

A négy vizsgált növényfaj, az *Allium moly*, az *Allium sphaerocephalon*, a *Muscari armeniacum* és a *Tulipa bakeri* 'Lilac Wonder' értékelése során megállapítottam, hogy mind a négy növény szabadföldi körülmények között díszít a legszebben. Az alkalmazott matematikai módszer helyesnek bizonyult a díszítőérték megállapítására. Az értékelés során a növényeket nem egymáshoz, hanem az alkalmazási módhoz viszonyítva értékeltem.

A fenológiai fázisok tekintetében az egyes helyszínek között a klimatikus adottságoknak köszönhetően néhány napos eltérést tapasztaltam. A vizsgált hat növényfaj kihajtása mindhárom alkalmazási módban közel azonos időpontban következett be, a virágzás kezdetében mutatkozott különbség.

A virágzáshoz szükséges effektív hőmérsékletek elemzése során, valamennyi növényfajnál alkalmazva a legkisebb szórás elvét, az *Allium moly* és az *Allium sphaerocephalon* esetében 3 illetve 11 °C-os bázishőmérsékletet, és *Allium moly*-nál 691,77 foknap; míg *Allium sphaerocephalon*-nál átlagosan 511,5 foknap effektív hőmérsékletet sikerült meghatároznom.

A *Crocus sativus* húzógyökere ősszel, a virágzás után, október végén kezd kialakulni, funkcióját azaz az új hagymagumó mélyebbre kerülésének biztosítását befejezve elhal. A folyamatot barna színű elszíneződés és az elsődleges kéregben szakadások létrejötte kíséri.

Az alkalmazási módok sikeressége illetve a nyíláshoz szükséges effektív hőösszegek elemzése további vizsgálatokkal, más fajok bevonásával lehetőséget nyújt újabb kutatásra.